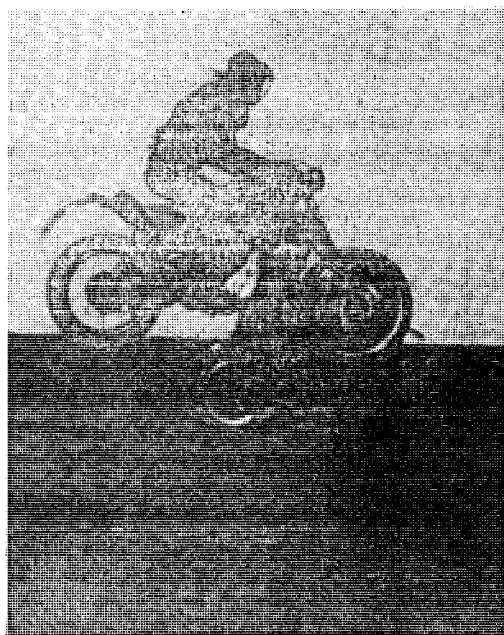

Εκείνη την εποχή, όπως έγραφε ο Νίκος Γαβριήλ Πεντζίκης, «ήταν η εποχή της μοτοσυκλέτας».

Η Εβδομη Τέχνη Η κυριαρχία των ρομπότ και της μοτοσυκλέτας στις σύγχρονες θόονες

Τό πυρηνικό ολοκαύτωμα
γιναι από την Χιροσίμα

«Μετά από λίγα χρόνια όλα αυτά θα φύγουν, θα καταστραφούν από τον πυρηνικό πόλεμο», προβλέπει ο «Εκτελεστής», που δεν βασίζεται, βέβαια, σε πολιτικές προβλέψεις ή σε γνώση των συμπεριφορών όπλων. Τό λέει ένας επισκέπτης από τό διάστημα που δεν ήρθε για νά προλάβει τόν πυρηνικό όλερο, αλλά για νά βρει έναν αρχηγό στόν κόσμο που θά ακολουθήσει και στόν άγώνα που θά έπακολουθήσει.

Κι όπως λέει, ο πόλεμος άρχισε (ή θά άρχισι) από τούς κομπιούτερς του συστήματος άμυνας, όπου έχει αποθηκευτεί (ή θά αποθηκευτεί) τό μέλλον του κόσμου. Αυτός ο καινούργιος τρόπος της τεχνικής διάνας, όσφαρίζει μέσα σε «μικροσέκοντ» τη μοίρα του ανθρώπου, ξεκινώντας τόν πυρηνικό όλερο. Στις ταινίες αυτού του είδους, ο πυρηνικός πόλεμος άποτελεί πιά ιστορία, ξεπερνώντας τη αναταραχή και ή καταστροφή, και όλο τό ενδιαφέρον στρέφεται πρós τις προκλήσεις του νέου κόσμου που δημιουργείται. Εκείνο που βάσει σκέψεις είναι ότι οι ταινίες αυτού του είδους γίνονται δεκτές με ένθουσιασμό από τό κοινό, πράγμα που έχει τις συνέπειές του.

Φυσικά, υπάρχει ή βεβαιότητα ότι όλα αυτά τά θέλουμε στόν κινηματο-

Η λογοτεχνία μας μετά τό 1965 Θεσσαλονικείς πεζογράφοι στήν τελευταία είκοσαετία

Μερικοί από αυτούς ακολουθούν
τήν παράδοση της έσωστρέφειας

Συνήθως, όταν μιλούν για τήν πεζογραφία της Θεσσαλονίκης, αναφέρονται στό ξεκίνημά της, στή «γενιά του '30», σ' εκείνους που άπέτέλεσαν τήν πρωτοπορία, τόν Ξεφλούδα, τό Δέλιο, τό Γιαννόπουλο και τόν Πεντζίκη. Και φυσικά, τούς άνήκει κάθε άναγνώριση και κάθε τιμή.

Ωστόσο, ή πεζογραφία της πόλης αυτής του Αγίου Δημητρίου, δεν σταμάτησε εκεί, παρόλο που οι συγγραφείς που αναφέραμε (μοιραία τό πράτουμε κι έμεις) δημιουργούσαν και κυριαρχούσαν τουλάχιστον, ως τό 1960, ενώ ο Νίκος Γαβριήλ Πεντζίκης, ά μόνος επί των της γενιάς εκείνης, δημιουργεί πάντα και σήμερα πιά έχει καταστεί ο σημαντικότερος πεζογράφος της χώρας μας, άπ' όσους ζούν. Και δεν σταμάτησε εύτυχώς, μιά και άκολουθήσει μιά άλλη γενιά, που ένηλικιώθηκε στά χρόνια της Κατοχής και μέχρι τό 1950· γενιά που τήν άπέτέλεσαν ο Αλαβέρας, ο Μπακόλας, ο Ιωάννου, ο Χειμωνάς (άλλος μεγαλύτερος, άλλος μικρότερος στά χρόνια) και στήν όποια πρέπει νά έντάξουμε, ανεξάρτητα από τήν ηλικία, αλλά με κριτήριο τόν καιρό που παρουσιάσαν, τό θέλιό τους, τόν Παπασιώπη και τό Βαλιούλη, ίσως και τήν Κοκαλίδου - Ναχιμία.

Και ή γενιά αυτή, με τό θέλιό της, συντήρησε, λίγο ή πολύ, τήν ιδιαιτερότητα της θεσσαλονικτικής πεζογραφίας, του έσωστρεφούς μονόλογου, στόν όποιο προστέθηκε ή συνειρμική γραφή (στά θέλιό του Μπακόλα και του Χειμωνά) ή κείμενα συγκλονιστικά σάν του Παύλου Παπασιώπη ή έντονα έξομολογητικά σάν του Ιωάννου. Δυστυχώς κι ή γενιά αυτή έχει κιάλας τούς νεκρούς της: τόν Παπασιώπη που πρόσφατα τό συγγραφέα της «Σαρκοφάγου».

ΟΙ ΝΕΟΤΕΡΟΙ

Υπάρχει, όμως, θά μπορούσαμε νά πούμε, και μιά τρίτη γενιά, τών νεότερων, αυτών που πρωτοπαρουσιάσαν θέλιό τους από τό 1965 και με-

λο. Και, όπως και παλαιότερα, σάν κριτήριο εμφάνισης λαμβάνεται ή έκδοση θέλιού, που δεν είναι άπόλυτα σωστό, αλλά άποτελεί μιά σύμβαση.

Νά σημειωθεί, ότι ενώ στήν πρώτη γενιά, σημαντικό ρόλο για τήν πνευματική κίνηση, παίζουν δύο περιοδικά, οι προπολεμικές «Μακεδονικές ήμέρες» και ο μεταπολεμικός «Κοχλιάς», στή δεύτερη γενιά και στήν τρίτη, οι δημιουργοί εκφράζονται περισσότερο μέσα από τό θέλιό τους, παρόλο που κάποια περιοδικά (Νέα Πορεία, Διογένης, Τρόπος), φιλοέξησαν άρκετές συνεργασίες μερικόν από τούς παραπάνω. Ενα άλλο στοιχείο, θετικό για τούς πεζογράφους της έντελώς νέας γενιάς, είναι πως οι έκδοτικοί οίκοι ένδιαφέρονται πιά για τό θέλιό τους (οι έπιανεκδόσεις άρχισαν, μάλιστα, νά γίνονται συνήθιμες): παλιότερα οι πεζογράφοι τύπωναν «ίδιας αναλώμασι» τό κείμενά τους.

Ο παλιότερος άπ' τούς νεότερους, από τούς πεζογράφους της τρίτης γενιάς (άς τούς χαρακτηρίσουμε έτσι, συμβατικά), είναι ο Σάκης Παπαδημητρίου, που μπορεί νά ειπωθεί, πως άνήκει στούς πεζογράφους που άνέδειξε ή «Διαγώνισμα». Τό πρώτο του θέλιό «Τό δωμάτιο», κυκλοφόρησε στά 1965 και άκολούθησαν «Τό άσανσέρ» - 1969 - ή «Παρακαμπτήριος» - 1975 - και ή «Κωδικοποιητική» τό 1978. Τά θέλιό του Παπαδημητρίου, ξεκινώντας από μιά έσωστρεφικότητα, όπου πάντα ή σύγχρονη τεχνολογικοκρατούμενη ζωή μας είναι τό άσφαιρικό πλαίσιο, φτάνουν στήν απεικόνιση ενός κόσμου τερατώδους μέσα στις καταγραφές και στά κομπιούτερς.

γύφην συνεχίζει με τό θέλιό της τόν έσωστρεφισμό και τόν έξομολογητικό τόνο, όπως διαμορφώθηκε από τούς βασικούς πεζογράφους της Θεσσαλονίκης. Μόνο που στόν έσωστρεφισμό αυτόν προσθέτει, σάν χώρο «δράσης» τό γυναικείο σώμα. Τά θέλιό της Δελήγωργη, είναι «Ιστορίες σέ πρώτο πρόσωπο» - 1969 - «Οι φωνές» - 1975 - και «Ανδρόγυνος» - 1981.

Η έφηβική περιπέτεια και ή χιμαιρική άπόλαυση, δοσμένα μ' έναν λόγο άδρό και τολμηρό,

Δύο από τούς νεότερους πεζογράφους: ή Αλεξάνδρα Δελήγωργη και ο Δημήτρης Δημητριάδης.

χαρακτηρίζουν τήν πεζογραφία του Αντών Σουριούνη που έδωσε ως τώρα τό θέλιό «Ενα άνδρ' γελάει και κλαίει» - 1969 - και «Οι συμπαίχτες» - 1977. Στό δεύτερο αυτό θέλιό, ο Σουριούνης παρουσιάζει έντυπωσιακά τη μοίρα του Έλληνα μετανάστη στη Γερμανία, του Λούμπεν, που και ή έπιστροφή στήν Ελλάδα δεν προσφέρει τη λύση.

ΜΕΤΑ ΤΟ 1970

Στά 1975 έκδόθηκε τό πρώτο θέλιό του Τόλη Καζαντζή, «Η κυρά-Λισάβετ», ένα μεγάλο άφηρημα, ένα μετά από δύο χρόνια ο ίδιος συγγρα-

ντής περιγράφει ιστορίες της παιδικής ηλικίας, πράγματα που θυμάται ή που άκουσε. Με τήν «Ενηλικίωση», τό επόμενο του θέλιό, που γηέκη στά 1980, ο Καζαντζής προχωρεί από τό παρελθόν πρós τό παρόν, ενώ με τό επόμενο θέλιό του «Οι πρωταγωνιστές», στά 1983, άφηγείται δύο ιστορίες με

στοιχεία τόν έκτεταμένο διάλογο (τεχνικά) και τήν έρωτική άπογοήτευση (θεματικά).

Στά 1977, ο Μανόλης Ξεάκης, κυκλοφόρησε τό θέλιό του «Ο άθάνατος του ίππικού», μιά συλλογή μικρών διηγημάτων σέ τρεις ένότητες, όπου ή στρατιωτική ζωή, δίνει τη θέση για μιά όνειρική ή τουλάχιστον λυρική άφήρηση, με θέματα έξουσίας και έρωτα.

Ακόμη, πιά πρόσφατη είναι ή εμφάνιση στήν πεζογραφία της Θεσσαλονίκης, του Δημήτρη Δημητριάδη, που πρώτο του θέλιό ήταν τό «Πεθαίνω σάν χώρα». Επόμενη έργασιά του «Η τιμή της ανταρσίας στή μαύρη άγορά». Εφοβισμένοι με εύρωπαικές σπουδές και κουλτούρα, ο Δημητριάδης, κινείται με ένα προσωπικό τρόπο άνάμεσα στήν ποίηση και τήν πεζογραφία και έντάσσεται στήν πεζογραφία του έσωστρεφισμού, της Θεσσαλονίκης.

Εμπρεσμένος έντονα από τό σύγχρονα ρεύματα και από τήν πεζογραφική παράδοση της πόλης, είναι και ο Γιάννης Πάνου, που ως τώρα έδωσε μόνον ένα θέλιό «Από τό στόμα της παλιός Ρέμινγκτον» - 1981 - όπου ή ιστορία, τό πραγματικό γεγονός και ή μυθοπλασία, δένονται σ' ένα δημιουργικό άποτέλεσμα και όπου ο συγγραφέας διερευνά ή έκθέτει τούς συγγραφικούς προβληματισμούς του.

Ακόμη πιά πρόσφατα, είναι τό θέλιό του Αλεξάνδρου Κοσμάτοπουλου, που κυκλοφόρησε τό θέλιό «Τά δύο φορέματα», τό 1982, και «Τό άγκος της άφης», έφέτος, όπου, με μιά γραφή πιά άφήρη νά φανούν επιδράσεις του Πεντζίκη, άνιχνεύει τη φθορά έμψυχων και άψυχων.

Δέν υπάρχει άμφισβητό ότι σ' αυτά τά χρόνια, έθηκαν και άλλα πεζογραφήματα στή Θεσσαλονίκη ή από θεσσαλονικίους. Δέν γίνεται σ' αυτό τό άρθρο πλήρης καταγραφή ή κατάλογος τών θελίων αυτών, αλλά έπισημαίνονται σημαντικά

Τά νέα
βιβλία

Αντών Λιάκου
«Η σοσιαλιστική
έργατική δημοκρατία
Θεσσαλονίκης»

Ο πλήρης τίτλος του μικρού αυτού θελίου, είναι: «Η σοσιαλιστική έργατική δημοκρατία Θεσσαλονίκης (Φεντερασιόν) και ή σοσιαλιστική νεολαία». Όπως πολύ εύγλωττα αναφέρει ο τίτλος, ο συγγραφέας παρουσιάζει τήν ιστορία και τό καταστατικό τών πρώτων σοσιαλιστικών ομάδων της Θεσσαλονίκης, στις άρχές του αιώνα. Είναι γνωστός ο ρόλος που έπαιξε ή «Φεντερασιόν» τών Μπενάρδια, Ρεκανάτι, Αρδίτι κ.ά., στις μετέπειτα πολιτικές εξέλιξεις του τόπου. Τό θέλιό περιλαμβάνει σειρά φωτογραφιών τών πρωτεργατών της «Φεντερασιόν» και της παλιάς Θεσσαλονίκης. (Εκδόσεις «Πατριάρχης»).

Ντενι Ναντιέρο
«Ζάκ ο μοιρολάτης
και ο άφέντης του»

Σε μετάφραση του Αντών Μοσχάκη, που έχει γράψει και μιά καταπονητική εισαγωγή, μιά προσφέρεται ένα από τά πιά παλιά γαλλικά μυθιστορήματα, τό έργο που έδωσε στόν Κούντερα τήν θέση για νά γράψει τό θεατρικό του «Ο ίδιος θάος και ο άφέντης», που είδαμε πριν χρόνια και μες, τό ΚΟΒΕ. Τά πρόσωπα του έργου είναι θάσος ο Ζάκ, ο ύπνερπτος του και ο άφέντης του και τό ένδιαφέρον του θελίου βρίσκεται στή σχέση αυτών τών δύο ανθρώπων, τόσο γι' αυτούς του ίδιους, όσο και για τόν κόσμο. Ο Ζάκ δεν είναι άδέσμευτος και κοινός χωρικός, δεν είναι ούτε κατεργάρης, ύπνερπτης ή διεφθαρμένος. Δεν μοιάζει του Ζάντο Πάνσσα, δεν μοιάζει τόν ύπνερπτο, όπως τόν έδωσε ο Πιντερ. Αντίθετα είναι ένας έξυπνος χωρικός - μικροαστός, είναι ψυχικά και ήθικά υγιής, που φέρνει τήν καινούργια, για τήν εποχή του κοσμοθεώρηση τών διαφωτιστών, με τήν λαϊκή ψυχική ύνεια και δύναμη. Αντίθετα ο άφέντης του είναι ένα αυτόματο, με άπαρχαυμένες ιδέες, που δεν μπορεί μόνος του νά έπιτελέσει τίποτα, ούτε καν νά τυθεί. Πρόκειται για ένα κείμενο ιδιαίτερα αξιόλογο. (Εκδόσεις «Ηριδανός»).

Μανώλης Πρατικάκης
«Γενεαλογία»

Ενα έντονα ποιητικό πεζό κείμενο, γραμμένο με τόν μορφή της συνειρμικής γραφής, με επιδράσεις από τόν Χειμωνά και άλλους Έλληνες και ξένους δημιουργούς, είναι ή «Γενεαλογία» του Κ. Πρατικάκη, πιά όπως μαρτυρά ή τίτλος, δίνει μιά άφήρηση γύρω από τήν γένεση, τήν ένληκτική και τήν πορεία πρós τήν φθορά. Η άναγνώστη του θελίου έχει όλες τις δυσκολίες τών νεότερων ποιητικών κειμένων, αλλά και μιά άναντίρρηση γοητεία, τουλάχιστον για τόν άναγνώστη που θά ξεπεράσει τις πρώτες δυσκολίες. (Εκδόσεις

ένθουσιασμο από το κοινό, πράγμα που έχει τις συνέπειές του.

Φυσικά, υπάρχει η βεβαιότητα ότι όλα αυτά τα θέλουμε στον κινηματογράφο και ότι είναι φανταστικά. Με την ασφάλεια αυτή θέλουμε τις ταινίες ή διαβάσουμε τα μυθιστορήματα. Ταινίες καταστροφής όπως «Η έπομένη μέρα» ή «Σκοτεινός έγχρωμος» δεν αντιμετωπίζονται σαν ιστορία. Και είναι περίεργο, γιατί οι έμπειρες ταινίες ισοπεδωμένων πέλων, των ομακών θανάτων, του χάους στη ζωή, δεν μας είναι άγνωστες, κυρίως μετά το 1939, τις φοβερές στιγμές του δεύτερου παγκόσμιου πολέμου και, κυρίως, μετά την Χιρόσιμα και το Ναγκασάκι και τις τρομερές εικόνες καταστροφής και θανάτου που είδαμε και βλέπουμε.

Λέγει να προσέξουμε ότι σε ταινίες σαν τόν «Εκτελεστή» ο πόλεμος δεν προλαμβάνεται, αλλά θα μπορούσε να προληφθεί, μία και οι μηχανές κατασκευάστηκαν από τους ανθρώπους. Οπότε, το θέμα δεν είναι η χρησιμοποίηση της βόμβας ή όχι, αλλά το τι είδους είναι ο κόσμος που τελικά φθάνει να χρησιμοποιήσει το φοβερό πυρηνικό όπλο. Μήπως πρέπει να προσέξουμε ότι όλες οι ταινίες μέλλοντος προποθούν ότι ο άνθρωπος χρησιμοποιήσει ήδη, στο τέλος του δεύτερου παγκόσμιου πολέμου, την ατομική βόμβα;

Ισως, οι εικόνες που πρέπει να πάρουμε είναι ότι ο τρίτος παγκόσμιος πόλεμος δεν είναι αναπόφευκτη συνέπεια του συνεχιζόμενου αγώνα μας με την μηχανή. Μεγάλο μέρος του κοινού πιστεύει ότι και οι σημερινοί ήγμετες, που εξουσιάζουν ζωή και θάνατο, εξουσιάζονται ήδη και οι ίδιοι από τη μηχανή. Πολλές φορές μας παρουσιάζονται απάνθρωποι, σαν να λειτουργούν με βάση κάποιο πρόγραμμα κηρυκτικού. Αυτό μας κάνει όλους τους υπέλοιπους εντελώς ανίκανους και από εκεί ξεκινάει ένας κάποιος ή φθόνος για τους κυβερνώντες.

Η άστυνومία, τα ρομπότ, οι μάχες

Μέρος, θέθοια, τις έξουσιες είναι και η άστυνومία, τό όργανο του άπρόσωπου νόμου και της τάξης. Και έτσι μπορεί να έρμηνευτεί και τό γεγονός ότι ο «έγκληματίας» άστυνομικός είναι κάτι συνηθισμένο στις ταινίες. Στόν «Εκτελεστή», ο δολοφόνος βρίσκεται στό αυτόκινο τό άστυνομίας. Σε άλλες ταινίες οι άστυνομικοί είναι άνίκανοι να χτυπήσουν τό έγκλημα ή τό λαθρεμπόριο ναρκωτικών, ενώ άλλοι θέλουμε να άνατινάξεται στόν άέρα ένα άστυνομικό τμήμα. Έτσι στην φανταστική πυρηνική εποχή, ο κόσμος δεν άκολουθεί τόν άνωθεν νόμο, άλλα προπαθεί να δημιουργήσει τόν δικό του...

Κόπου όλα αυτά μπορεί τό θυμίσουν τό φίλμ γουέστερν, όπου τό νόμο τόν παίρνουν στό χέριο τους άτομα δυναμικά. Στην ταινία τό Μίλιους «Κόκκινη αύγή», μία ταινία που δείχνει την μεταπυρηνική εποχή, θέλουμε πολλές βμοότητες με τό γουέστερν «Επιδόρημ του Ουάλντα». Καθώς έπαινοι άλεξιπτωτιστές καταλαμβάνουν μία περιοχή, που έχει σωθεί ταινία δεν παρουσιάζε ένδιαφέρον γιά τό καταστροφή, μία ομάδα νεαρών φεύγει στό βουνό γιά να σχηματίσει άντιστατικό οώμα. Έτσι, έλπει κανείς ότι και στό φίλμ αυτού του είδους δεν λείπουν οι πράξεις ήρωαίωμ, παρόλο που τό ρομπότ ακροαχούν.

Η μηχανή δεν είναι πάντα ο μεγάλος έγχρος, άλλα καμιά φορά γίνεται ο φίλος ή τό όργανο που θα βοηθήσει.

Η λατρεία της μοτοσυκλέτας

Στόν καινούργιο κόσμο που θα δημιουργηθεί, είτε έχει καταστροφή από τό δόγμα είτε όχι, δεν είναι τό άλογο πιά πού μεταφέρει τόν ήρωα, άλλα ή μοτοσυκλέτα. Οι μελλοντικοί ρένιντζερς δεν είναι πιά καθάλαρδες, άλλα μοτοσυκλετιστές. Κι αυτό έχει όρχισει από πολύ παλιά, όχι μόνο από τόν «Ξένιστιστο καθάλαρη», άλλα και με παλιότερες ταινίες.

Στην άρχή είδαμε την ταινία «Ο άγιος», στις άρχές της δεκαετίας του 1950, όπου ο Μάρλον Μπράντο και μερικοί άλλοι νεαροί τρομοκρατούν μία πόλη. Αργότερα ο Τζέιμς Ντίν λατρεία της μοτοσυκλέτας, ή λατρεία αυτή της μοτοσυκλέτας είναι τόσο από άποψη γλυπτικής, όσο και φετιχιστική. Ο μοτοσυκλετιστής σήμερα, καθώς είναι υνέμονος με τό κρόνος στό κεφάλι έχει τό γοητεία του άνθρώπου ένός άλλου κόσμου, ενώ πολλές φορές γίνεται και πρόεκταση της μηχανής του. Η πιά παλιά ίσως, εικόνες της μορφής αυτής, μας έρχεται στό νου από την ταινία «Οφρέας» του Κοκτώ.

Απρόσμενοι και δυναμικός, ο σημερινός μοτοσυκλετιστής έχει μόνο μία άδυναμία: τό ντεπόζιτό με τό καύσιμα. Κι όπως γράφουμε παραπάνω, ή εικόνες αυτή δημιουργήθηκε σινά-σινά, από την εποχή του Μπράντο, στην εποχή του «Ξένιστιστο καθάλαρη», και τελικά, στόν «Μάντ Μάξ» που συνήρπασε τό κοινό, κυρίως τό νεανικό, τών τελευταίων χρόνων.

Οπότε, είναι φανερό ότι στό φίλμ αυτά με τις μοτοσυκλέτες θα υπάρχει και συνέχεια, σε συνδυασμό με τις ταινίες που διερευνούν τό μέλλον και την πυρηνική ή μεταπυρηνική εποχή. Ηδη έχουν γυριστεί δύο φίλμ με πυρηνικές μοτοσυκλέτες. Η μία είναι «Ο πολεμιστής του Μπράντο» του Εντζο Καστελάρι και ή άλλη είναι, τό ίδιο σκηνοθέτη, «Οι νέοι δρόμοι» που συνδυάζει στοιχεία από τόν «Μάντ Μάξ και την «Τελευταία μάχη». Στά φίλμ αυτά δεν βρίσκουμε τις συνέπειες ένός πυρηνικού ολοκαυτώματος, άλλα έναν κόσμο όπου ή βία και ή έχθρότητα έχουν φτάσει σε άφορητό σημείο. Οι σαδιστικές συμμορίες του δρόμου όπλιζόμενες με άλυσίδες, σιδερένιες γροθίες, άλλα με γυνιά τό στήθη, αντιμετωπίζουν τό δράμα ότι κάποτε θα τελειώσουν τό ύργρο καύσιμα. Έτσι ο άγώνας για μερικά γαλιόνα πετρελίου γίνεται ζωτικός. Και άν δεν είναι οι καταστροφές αυτές σιμωμένες με τό παλιό «άμερικανικό όνειρο», είναι προτιμότερες από τόν πυρηνικό έλεθρο με τό δηλητηριώδη καύσιμα.

Δεν είναι αισιόδοξος ο κόσμος που δείχνουν οι ταινίες του μέλλοντος. Και όσο αν καμιά φορά φαίνονται άδοτείες στην όφελιά τους ή σε άποδοτιστικές, ωστόσο, δίνουν, μέχρι ένα σημείο τουλάχισταν πιθανές πραγματικότητες που αύριο ή πραγματικότητες του σήμερα, υπερβολικά τονισμένες, άλλα πάντα όπληκτικές.

τοπαρουσίασαν βιβλία τους από τό 1965 και μετά, δηλαδή μέσα στην τελευταία είκοσαετία. Όπως και στη δεύτερη γενιά, οι ήλικίες δεν παύουν πάντα τό βασικό ρό-

μέσα στις καταγραφές και στό κομπιούτερς.

Λίγο πρίν κλείσει ή δεκαετία 1960-70 έμφανίστηκαν ή Αλεξάνδρα Δεληγιώργη και ή Αντώνια Σουρούνης, πού όμως, τονίζουν δυο «διαμετρικά αντίθετες» πεζογραφικές τάσεις. Η Δελη-

μα, ενώ μετά από δυο χρόνια ο ίδιος συγγραφέας παρουσιάζει ή συλλογή διηγημάτων «Η παρέλαση», όπου περιλαμβάνονται και «Η κυρά-Λισάβητ» και όπου ο Καζα-

«Κούφια λόγια» - 1984. Όλα αποτελούν συλλογές διηγημάτων, μικρών ή μεγαλύτερων, όπου με λιτότητα, με έναν λόγο σχεδόν καθημερινό και έλαχιστα «λογατεχνικό», ο συγγραφέας δίνει πρόσωπα και καταστάσεις του θίου μας, με βασικά

ρης καταγραφή ή καταστροφών των βιβλίων αυτών, αλλά έπισημαίνονται σημαντικά στοιχεία της πεζογραφικής παραγωγής, με όλες τις πιθανές παραλήψεις ένός δημοσιογραφικού κειμένου.

ΝΙΚΟΣ ΜΠΑΚΟΛΑΣ

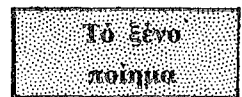
στην αφήγηση, ταυσιάζονται γιά τόν άναγνώστη πού θα ξεπεράσει τις πρώτες δυσκολίες. (Εκδόσεις «Κέδρος»).

«Τό κράτος στόν περιφερειακό καπιταλισμό»

Τό βιβλίο περιλαμβάνει μία συλλογή κειμένων τών Βεργόπουλου, Μουζέλη, Τσουκαλά, Χαράλαμπε (πού έχει γράψει και μία σύντομη εισαγωγή), καθώς και Έξνων όπως τόν Ιρίνη, Μαζίνη, Σαλάμα κ.λ.π. Εδώ και δυο δεκαετίες τό πρόβλημα της σχέσης κέντρου - περιφέρειας αποτελεί ένα από τό ουσιαστικότερο γνωστικό άντικείμενα της οικονομικής, πολιτικής και κοινωνιολογικής έρευνας. Στην άρχή οι περισσότερες θεωρίες όφορούσαν την οικονομική έρευνα, ενώ οι δυο άλλες αποτελούσαν συναρτήσεις. Πρόσφατα όμως οι κοινωνιολογικές και οι πολιτικές αναλύσεις κερδίζουν έδαφος και θεωρούνται αναπόσπαστο στοιχείο γιά την άνόγηση του πλέγματος πού συνθέτει τις διεθνείς σχέσεις και εξαρτήσεις. Τό βιβλίο με την συλλογή τών κειμένων πού αναφέρουμε, συμβάλλει στην καλύτερη ένημέρωση του κοινού στό όλο θέμα. (Εκδόσεις «Εξάντας»).

Χ. Ζανμαίρ «Διόνυσος»

Τό βιβλίο φέρνει τόν συμπληρωματικό τίτλο «Ιστορία της λατρείας του Βόσκου», και αποτελεί έπανάδοση παλαιάς έπιτυχίας. Τό κεφάλαιο του βιβλίου, πού μεταφέρεται ή Αρτεμής Μερλίν - Αίλα, αναφέρονται στό όργια στην άρχαίαότητα και στους νέους χρόνους, στην καταγωγή του θεάτρου στην Ελλάδα, στόν όρισμό και τόν διονυσιακό μυθιστόριο στη διάδοση της διονυσιακής λατρείας μετά τόν Μέγα Αλέξανδρο. Όπως έγραφε ή κριτική, πρόκειται γιά έργο σπουδαίο, πού προβάλλει τόν έσωτερισμό της άρχαίας ελληνικής θρησκείας, κάτω από νέες θέσεις και όπτικές, πού οι παλιότεροι έπιστήμονες δεν είχαν προσέξει. (Εκδόσεις «Κλειώ»).

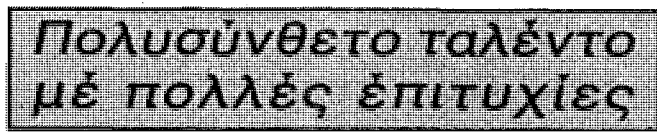
Αλεξ. Μπλόκ

Στη γωνιά του ντιβανιού

Τά δουλιά μέσα στό τζάκι
Εσθσαν, γιά έός,
Πόσες έόσπες ο άγέρας
πυρκαγιάς...
Πόσα ή βάλασσα καράθια
εκάπαινε, νοί.
Πόσοι γλάροι κλαίν στό κύμα,
άχ, καυμί!
Χάθ' ο ήλιος άπ' τόν κόσμο
και τό έξω, ώμω...
Είμαι ποίητης, καρδιό μου:
πίστεψε σε μέ.
Θα παραμυθιά θέλεις
Κά σου πιά.
Κι όσες μάσκες μου ζητήσεις
θα φωρά.
Πού σκιές παίζουν όσες
όσες μέσα έδώ.
Πού παραξένες εικόνες
νάθω άλλοι μπερδι;
Νοστιζέ πάντα κι όπου
είσαι ού.
Κι άπ' τό χέρι μου άνθος πέφτει
σά βροχή.
(Μετ. Ρίτα Μπούρη Παπά)

Συνέντευξη με τόν γνωστό ζωγράφο

Ο Μίνως Αργυράκης μιλάει για τήν ζωή και τήν τέχνη

όντιμετώπιση της τέχνης, στό πρώτα

Πολλοί τόν χαρακτηρίζουν «ισόμορφο» περίπτωση, σφάλσι πού δά πρέπει να θεωρηθεί κολακευτικό, έφσον άνοσφεται άφ' ένός μέν στην πολυλήκυρη προσφορά του στό χώρο της τέχνης, άφ' έτέρου δέ στην μη «κλισιαριμένη» συμπεριφορά και έμφανισή του.

Ανθρώπος άπλός, με τη δική του ξεχωριστή προσωπικότητα, πού σφραγίζει και τό έργο του, είναι ο Μίνως Αργυράκης πού καθάρθωας να έπιβληθεί στόν ελληνικό χώρο με τη δουλειά του, χωρίς να άκολουθήσει και να έντοχθεί σε όμύδες με πράτυπα, όπως τό «σαθροά έπιτυχιέμου επαγγελματία», ή τού «μυσέμ καλλιτέχνη».

Στό τριάντα, περίπου, χρόνια της καριέρας του, ο καλλιτέχνης έχει υπό έπιείξει όείδολογο και πολύμορφο έργο, πού άνήκει σε διάφορους τομείς τέχνης.

Σε συνάντησή πού είχαμε μαζί του, με την εύκαιρία της πρόσφατης έπίσκεψής του στη Θεσσαλονίκη, ζήτησαμε από τόν Κ. Αργυράκη να άναφερθεί στό έκείνημα και την πορεία του έργου του, καθώς και στις δυσκολίες πού άντιμετώπισε.

Πότε και πού ήταν τό έρεβί-

Από παιδί θυμάμαι να βγαίνω από τό σπίτι μου κάθε μέρα τό χαράματα, με ένα ξεροκόμματο στό χέρι και χαρτί και μολύβι, να παίρνω τούς δρόμους και να ζωγραφίζω. Ήταν δέ, τόσο έντονη και έπιστακτική ή ανάγκη μου να βγαίνω κάθε μέρα και να άποτυπώνω στό χαρτί αυτά πού έβλεπα και αυτά πού λειτουργούσαν μέσα μου, ώστε έχανα την έννοια του χρόνου με όποτέλεσμο να εξαφανίζομαι με τις ώρες και να άνησυχώ οι δική μου. Η άνησυχία τούς αυτή, αυξανόταν, βέβαια συνεχώς, όσο έβλεπα ότι έγώ είχα άφρασάσει στη ζωγραφική μου και δεν είχα πρόθεση να άκολουθήσω τις συμβουλές τούς ένα επαγγέμια πού δά μου εξοφάριζε τό προς τό ζήν. Είμωσαν προσφυγική, φτωχή οικογένεια και οι άνώνες, άλλα και ή

θά μπορούσα να πώ ότι ήμουν μαθητό τού Τσαρούχη, άν και αυτά πού έμαθα περισσότερο από αυτόν είναι ή ζωή και ή όντίληψη τού έαυτού μου καθώς και ή καθοδήγηση γιά έξωτερικευση, παρό τό κρότσημα τού μολυβιού. Ο Τσαρούχης ήτον και προσπόμεός μου και από τό κοινό, Σίγουρα ή προσφυγιά, οι ξεριζωμένοι Έλληνες και ή γενικότερη κατάσταση πού έπικρατούσε τό χρόνια εκείνα στην Ελλάδα, με έμπέρεσαν και καλλιέργησαν μέσα μου ένα κλίμα υπμόνοιος γιά τόν Έλληνα πού εκδηλώθηκε με την «Οδό Ονείρων». Εκάτό σχέδια άποτελούσαν τό έργο αυτό, πού άργότερα ήρθε ο Χατζιδάκης και τό μετέφερε στη σκηνή, κλοννός τό πωσίνωστο. Μετά άκούθησε ή «Μελανόλευκος» στό ίδιο στυλ, δηλαδή αστίρα άλλα και σμύμνοια γιά τόν νεοέλληνα. Στόν «Γύρο τού κόσμου» υπάρχει σαρκασμός, ή γραμμή γίνεται πιο έφιαλτική, έξαιτίας τών άσχημων έντυπώσεων πού μου άφισε ή πολύ άισιοπροετική ζωή τών ανθρώπων στό Λονδίνο και τη Νέα Υόρκη, όπου ήμουν τό 1954-55. Η αστίρα όμως στόν «Γύρο της Ελλάδας», άντικατοπτρίζει ή νοσταλγία πού με διακατέχει γιά τη χώρα μου».

Ο Μίνως Αργυράκης στην έκθεσή του.

Τσαρούχης, Ελύτης, Χατζιδάκης και Γκάτσος. Ακόμη θά ήθελα να τονίσω τη βοήθεια πού μου πρόσφερε ο Χρής Γεωργιάδης, καθηγητής στη Σχολή Καλών Τεχνών, της όπιας παρακολουθήσα μαθήματα σάν άκροατής, μία πού άπορρήφωκα δύο φορές στις έξέτασεις».

Είναι γνωστό ότι έχετε προσφέρει σε πολλούς τομείς της τέχνης. Θά μπορούσατε να άναφέρετε μερικά από τά σημαντικότερα σημεία της σταδιοδρομίας σας;

«Στη ζωγραφική έχω λάβει μέρος σε πολλές πανελληνικές εκθέσεις, όπως και τό καλόν τού έξωτερικού, δηλαδή στό Παρίσι, τό Λονδίνο, τη Νέα Υόρκη, τη Δανία, την Ιταλία, τη Μόσχα πού ήρθε και βραβείο και σε πολλές άλλες. Φυσικά, έχω κάνει και

παιδικά έργα τού Γ. Ιωάννου «Τό όβγό τού κόσμος» και «Οι μάσκες», ή «Μοντόμο Οράτες» πού παίχτηκε στη Γερμανία, ή «Θεομορφολάβουσες» τού Αριστοφάνη, πού έκανα τό σκηνικό και άντέθηκε στην Κοπεγχάγη, τό «Σεζαγγόν» και αυτό στη Δανία. Σ' αυτό τό τελευταίο έργο, έκανα τη σκηνοθεσία, τό σκηνικό και τό κοστούμιο. Ακόμη έγραφα μολυέτο, τις «Νεκρές φύσεις» της Ραυλός Μάου, τών τών όπερα τού Ντονιτσέτι. Αξιομνημόνευτη είναι, έπίσης και ή παράσταση τού έργου τού Σάρτρ «Κεκλισμένων τών θυρών». Στη μουσική ή εισοδός μου έγινε σόν συντελεστής στό τραγούδι «Στην όδο τού Μπιαννοριό» πού άκούστηκε στην «Πορνογραφία» τού Μάου Χατζιδάκη. Τό 1963 άρχολήθηκε και με την πόν όρν παρουσίαζόντας